

M u s t l a keskkooli ajaloost.

Mustla alevi ja algkooli tekkimisest.

Mustla alev asutati Tarvastu mõisa omaniku Karl von Mensen-kampfi korraldusel Mustla kõrtsi ja Tarvastu mõisa kahe Anni-Hansu ja Eestro talude maadele. Nimetuse sai alev Mustla küla järgi.

Esimese alevi maja oli Siidre maja Aia tänaval, mis on ehitatud 1901-1902.a. Tolleaegne Tarvastu mõisa omanik laskis ülal-tähendatud kõrtsi ja talude maad ehituskruuntideks planeerida, ale-vi plaani koostada ja rentis soovijaile ehitusplatse. Ehitusplatsi-del oli vakamaa rendiks alevi peatüna Posti täna (Viljandi-Tõrva maantee) äärsel krundidel 25 rbl. ja teistel tänavatel 15. rbl. Ehitusteta vakamaad renditi tarvitajatele välja 5.- rbl. eest. Rendilepingud sõlmiti kuni 25 aastaks.

Pärast 1902.a. edenes majade ehitamine ja alevi tekkimine jõudsasti. Kümne aasta pärast oli alevis juba nii palju elanikke, et tekkis vajadus oma kooli järele. Senikäisid Mustla lapsed kas Mõnnaste, Kuressaare või Kõva (Ämmuste) vallakoolis, mis asusid 3-5 km kaugusel Mustlast. Mustla alevi serval asus vaid Tarvastu kihelkonnakool, kuhu lapsed võisid siirduda pärast vallakooli lõpetamist.

Esimese Mustla kooli mõtte algatajaks ja kooli asutajaks oli Tarvastu koguduse õpetaja Mihkel Jürman, kes oli ka kooli kuraator või hooldaja. Tema eestkostmisel andis Tarvastu mõisa omanik kooli ülalpidamise kuludeks 80.- rbl. aastas. Selle raha eest muretseti koolile ruumid, küte ja valgustus. Kooli nimetuseks sai " *Мужская школа мужского учения* ". Kool alustas tege-vust 1912.a. Posti tänaval nr. 33 asuvas lauljanna Aino Tamme isa majas (nimetatud ka "Kitsi äti maja") läänepoolses otsas.

Üürijaks oli A. Tamme õemees, "Kitsi" talu omanik ja endine Tarvastu vallakohtu kirjutaja Tõnis Koff.

Kooli kasutada oli üks klassiruum. Õpetaja kahetoaline korter oli kooliruumi kõrval. Sissekäik oli õue poolt. Kool oli ühekomplektiline, kusjuures kolme klassi lapsed olid ühendatud tööle ühe õpetaja juhtimisel. Esimeseks õpetajaks oli Lydia Treufeldt. Õpetus koolis oli maksuline: 3 - 5 rubla aastas, kuna kool oli mõisa ülalpidamisel ja õpilaste kooliraha sai õpetajale palgaks.

Ametlikult oli riigi poolt määratud Mustla laste kooliks Mõnnaste vallakool, kus õpetamine toimus tasuta. Kuna see kool asus Mustlast 5 km kaugusel ja juurdepääs sinna oli raskendatud halbade teeolude tõttu, panid vanemad, kes jõudsid kooliraha maksta, oma lapsed Mustlasse mõisakooli. Kes kooliraha maksta ei jõudnud, pidi käima Mõnnastes. Mõni laps oli käinud aasta ühes, teised teises koolis, nii kuidas vanemate jõukus võimaldas.

Mustla koolis oli kolmes klassis kokku umbes 40 õpilast. Kooliruumis olid kahe klassi õpilaste jaoks harilikud koolipingid, üks klass õppis akna all asuva pika laua ümber, mis oli paigutatud ühtlasi seina äärde. Klassi sisustuseks oli veel suur jalgadel seisev tahvel ja arvelaud, seinal oli suur korratabel. Õppevahenditeks olid veel mõned kaardid ja pildid.

1914.a. valmis Mustlas Tarvastu Põllumeeste Seltsi maja (praegune Mustla Kultuurimaja). 1914/15 õ.a. oli Mustla kool selles vastvalminud majas, kus klassiruumiks oli seltsimaja jalutusruum. Õpetaja L. Treufeldtil oli korteriks tuba jalutusruumi kõrval.

Kõigi õpilaste jaoks olid nüüd muretssetud pingid, mis olid asetatud jalutusruumis mõlema seina äärde. Koolil olid

selles majas töötamistingimused veelgi raskemad kui eelmises majas, sest klassiruum oli läbikäidav ja seltsimajas toimus sageli üritusi, mis koolitööd segasid. Nii oligi kool seltsimajas ainult ühe aasta.

Järgmistel aastatel oli kool jälle Posti tänaval Tamme majas.

1918.a. sügisel valiti koolile kaks õpetajat: endine õpetaja Emilie Tulf (Tuul) ja Johan Tuul (Esimene õpetaja L. Treufeldt oli lahkunud). Valimine toimus kirikumõisas kiriku kantseleis. Valijateks olid Tarvastu praost M. Jürman, Tarvastu vallavanem Tõnis Klein ja veel paar liiget.

Nüüd jaotati klassiruum vaheseinaga pooleks. II ja III klass moodustasid ühe komplekti.

Mustla mõisakool töötas oma asutamise algusest peale vallakoolide programmi alusel. Õppeaeg kestis 3 aastat. Õpilased tulid kooli 9 - lo aastaselt. Õppetöö algas oktoobris ja lõppes aprilli teisel poolel.

Kuni 1917=18.a. toimus õpetamine vene keeles, välja arvatud usuõpetus ja muidugi ka eesti keel.

Õppeaineteks olid vene keel, usuõpetus, rehkendamine, eesti keel, ilukiri, laulmine. III klassist tulid juurde Venemaa geograafia ja ajalugu. Tütarlastele õpetati ka käsitööd (peamiselt pitsiheegeldamist, vähem tikkimist).

Õpperaamatutest olid kasutamisel:

1. Usuõpetuses - Mohrfeldti piiblilood, katekismus, lauluraamat.
2. Eesti keeles - M. Kampman'i "Kooli lugemise raamat".
3. Vene keeles - "*Русское слово*", hiljem "*Русская перс.*"

Rehkenduse, ajaloo ja geograafia raamatud olid venekeelsed.

III klassis oli klassiruumis eestikeelne rääkimine keelatud ka vahetundidel.

I ja II klassis õpetati usuõpetust 5 t., kirikulaulmist 2 t., vene keelt 7 t. rehendamist 6 t., eesti keelt 6 t., klassilaulmist 1 t. ja koorilaulmist 1 t. nädalas. III kl. peale lisandus neile geograafia ja ajalugu.

Kooli kontrollijaks oli Tarvastu kiriku õpetaja M. Jürman. Kontrollija idmus õpilastele ette teatamata. Kontrolliti ja küsiti muidugi kõige rohkem usuõpetust: piiblilugude tundmist, katekismust ja kirikulaulude oskust. Kui lood ja sällmid olid hästi peas, võis kindel olla, et kool saab kõrge hinnangu kontrollija poolt. Vähem kontrolliti matemaatikat, ajalugu, geograafiat, sest neid peeti teisejärgulisteks ja nende ilmalike ainete nõrk teadmine polnud eriti oluline.

Hiljem kontrollis koole ka rahvakoolide inspektor. Siis küsiti läbivõetud aineid, lasti kirjutada harjutusi ja etteütlust eesti ja vene keeles.

Õpetamine seisnes ainult tuupimises, s.t. et kõik õpitav tuli sõna-sõnalt pähe õppida. Vene keele vähese oskuse tõttu oli lastel suuri raskusi aritmeetika, geograafia ja ajaloo õppimisega, sest sageli ei saadud päheõpitud midagi aru. Ka usuõpetuses tuli peaaegu eranditult kõik sõna-sõnalt pähe õppida, sest oma sõnadega väljendada oli seal vähe ja mõtlema **polnud** tsaariaegses koolis kasulik õpetada.

Kiitustega olid õpetajad üsna kitsid. Kiideti, kui õpilane oli hästi korralikult ja puhtalt oma ülesanded **vihikus** lahendanud või hästi soravalt suuliselt vastanud. Niisugused õpilased seati teistele eeskujuks.

Karistusteks olid püstisesmine oma kohal, nurgas, tahvli all; pärast tundide lõppu koolimajja jätmine kas tunniks või

rohkemaks. Kõige raskemaks karistuseks oli koolist väljaheitmine.

Pärast tundide lõppemist õpilase saatuse vastu keegi huvi ei tundnud: olid koolimajast läinud - ela, kuidas tahad. Sügiseti ja kevadel mängisid poisid laptuud. Pall oli ostetud ühiselt ja kutsuti "*обучая мер*". Talvel oli suuremaks lõbuks uisutamine, kuna tol ajal oli Mustla soo jääväli ja uisutada sai kaugele. Tütarlapsed pallimängudest ja uisutamisest osa ei võtnud, sest seda ei peetud sobivaks.

Suuremateks üritusteks koolis olid esimese poolaasta lõpul jõulupuu ja kevadel kooli lõpupidu. Nendeks õpiti nagu nüüdki laule, deklamatsioone, tantse, näidend.

1919.a. sügisel läks Mustla kool Viljandi maakonnaavalitsuse ülalpidamisele endiste õpetajatega.

Mustla kooli oli sel ajal tung väga suur, kuna Tarvastu (end. kihelkonnakoolil) koolil puudus kolm esimest klassi, sest sinna tulid 3-klassiliste vallakoolide lõpetajad. Sellepärast avati 1920.a. sügisel kolmas klass Tarvastu kooli juures ja Mustla kool jäi töötama kahe klassiga ja kahe õpetajaga. Kokku oli 84 õpilast. Klassi vahesein kõrvaldati ja kool töötas kahe vahetusega.

1921.a. ei üürinud Posti t. nr. 33 maja hooldaja T. Koff koolile enam ruume: sinna asus Tarvastu postkontor. Kuna Mustlast koolile vastavaid ruume saada ei olnud, oli kool sunnitud töötama endises Tarvastu tütarlaste kihelkonnakooli majas õhtupoolikul.

1922.a. ühendati Mustla kool Tarvastu 6-klassilise algkooliga. Sel aastal lõpetas Mustla esimene algkool oma iseseisva tegevuse ja Mustla lapsed hakkasid kõik käima Tarvastu valla Tarvastu 6-klassilises algkoolis. See kool tekkis endiste poeg- ja tütarlaste kihelkonnakoolide asemele.

Esimese alevi kooli tegevuse lõpetamine ja ühendamine Tarvastu 6-kl. algkooliga oli seega tingitud sobivate kooliruumide puudumisest alevis. Viimastel tegevusaastatel oli kooli ülalpidajaks Tarvastu vald, kuna 1. jaanuarini 1927.a. oli Mustla alev Tarvastu valla osa ja tal puudus iseseisev omavalitsus.

Mustla alevi eraldumine Tarvastu vallast.

Kiiresti kasvas Mustla alev Eesti kodanliku vabariigi esimestel aastatel. Et paremini korraldada alevi elu, hakkasid selle elanikud nõutama alevile iseseisvat omavalitsust.

1. jaan. 1927.a. kinnitatigi Mustla alev kodanliku vabariigi valitsuse poolt iseseisvaks omavalitsuslikuks üksuseks. Mustla sai alevi õigused ja alevi omavalitsuse.

Kuni 1931. aastani alevil endal kooli ei olnud, vaid alevi lapsed käisid endiselt Tarvastu 6-kl. algkoolis kokkuleppe alusel Tarvastu vallaga. Seejuures Mustla alev võttis osa Tarvastu 6 kl. algkooli majanduskuludest oma kanda ja andis toetustalevist päri-
nevatele lastele.

Nii määras alevivolikogu 1927/28.õ.a. oma eelarves Tarvastu vallale kooli ülalpidamise kuludeks 850 kr. 1928/29 õ.a. eelarvega 600 krooni kooli ülalpidamiseks ja 150 kr. kehvamate õpilaste toetamiseks; vastavalt 850 kr. ja 100 kr.; viimasel 1930/31.a. kooli ülalpidamiseks 850 krooni ja toetusteks 150 krooni.

Mustla alevi iseseisva 6-kl. algkooli avamine

1. okt. 1927.a.

Alevis liikus juba hulka aega oma kooli asutamise mõte. Mõtte teokssaamist kiirendasid mitmesugused lahkkelid alevi ja Tarvastu valla juhtivate tegelaste vahel, eriti aga tülid kooli

ülalpidamise küsimustes. Ka ei olnud Tarvastu kooli juhataja J. Meeni sugugi rahul alevilaste käitumisega. Endiste õpilaste mälestuste järgi polevat ühel aastal nimetatud koolijuhataja alevi lapsi kooli lubanud, vaid teatanud esimesel koolipäeval, et alevi lapsi kooli enam ei võeta. Lastevanemad pöördusid Mustla alevivalitsuse poole ebanormaalse olukorra likvideerimiseks. Tekkinud segaduse lahendas lõpuks haridusministeerium, kust teatati, et Mustla lapsed tuleb vala kooli vastu võtta, kuna keeldumise korral juhataja ametist tagandatakse.

Alevi volikogu võttis 1931/32.a. eelarvesse vajalikud summad oma kooli asutamiseks.

30. sept. 1931.a. avatigi alevi kool. Kooli avamise aktus korraldati Posti t. nr. 44 J. Mäeotsa majas asuvas kolmanda klassikomplekti ruumides. Aktusest olid kutsutud osa võtma lastevanemad, alevivalitsuse ja volikogu liikmed ning teised alevi elanikud.

Külalistena võtsid aktusest osa Tarvastu 6 -kl. algkooli õpetajad, Tarvastu vallavanem A. Rull, sekretär A. Saar ja jaoskonna tervishoiuarst H. Orro.

Nagu tol ajal oli tavaks, avati aktus vaimuliku talitusega, kuigi ametlikult oli kirik koolis lahutatud. Aktusel esines pikema kõnega alevivalitsuse sekretär A. Ots, kes andis ülevaate kooli asutamise mõtte tekkimisest, kooli asutamise vajadusest ja kooli avamisega seoses olnud töödest. Alevivanem A. Ruus kuulutas seejärel kooli avatuks, andes selle üle õppenõukogule. Õppenõukogu nimel võttis kooli alevivanemalt vastu kooli juhataja Jüri Hansman.

Õpetajate valimine avatavale koolile oli viidud läbi 29. aug. 1931.a. alevivolikogu koosolekul. Kohasoovijaid oli

ilmunud koolijuhataja kohale 8 ja õpetajate kohtadele 18 kandidaati. Ilmunud kandidaatidest valis alevivolikogu koolijuhatajaks Tarvastu 6-kl. algkooli õpetaja Jüri Hansmani ja õpetajateks Õilme Soievi ja Herman Pani.

Jüri Hansman (sünd. 1891.a.) sai ettevalmistuse õpetajakutseks Paide linnakooli juures toimunud pedagoogilistel kursustel. Õpetajana oli töötanud Holstre valla Pirmastu vallakoolis 1912/13.õ.a. ja Tarvastu poeg-ja tütarlaste kihelkonnakoolides, hiljem Tarvastu 6-kl. algkoolis (4. dets. 1913.a. kuni 1. aug. 1931.a.)

Õpetaja Õilme Soiev (sünd. 1908.a.) õppis Rakvere õpetajate seminaris, mille lõpetas 1931.a. Sama aasta sügisel asus tööle Mustla alevi algkooli.

Õpetaja Herman Pani (sünd. 1907.a.) lõpetas Rakvere Õpetajate Seminari 1930.a. 1930/31.a. töötas Puiatu algkoolis. 1931.a. sügisel asus tööle Mustla alevi algkooli.

Mustla alevi algkool alustas oma tegevust 1. okt. 1931.a. kahes majas kolme klassikomplektiga I - VI kl. Et alevil endal koolimaja ei olnud, siis avati kool üürimajades. 1931.a. ei leidunud alevis sellist sobivat ja vaba maja, millesse oleks võidud terve kool paigutada. Seetõttu töötas kool 1. okt. 1931.a. kuni 15. jaan. 1933.a. kahes majas.

Esimene ja kolmas klassikomplekt I + II ja V + VI klassidega paigutati Posti tänaval nr. 44 asuvasse Johan Mäeotsa majja teisele korrusele J. Bergmani apteegi peale. Kooli kasutada oli algul kaks klassiruumi, kantseleiruum ja väike õpilaste rieteruum.

Teine klassikomplekt (III + IV kl.) paigutati alevi vanadekodu majja Posti t. 4., kus kooli kasutada oli maja Viljandipoolne ots kolme ruumiga: klassituba, õpetajate tuba ja õpilaste riiete-

ruum. Vanadekodu ruumidest olid kooliruumid eraldatud majast läbi käiva koridoriga, mis samuti oli kooli kasutada.

Ruumide sisustamiseks vajalikud koolipingid lasti valmistada kahes kohas: väiksemad valmistas alevi tisler Veerman (25 pinki a 17,50 krooni) 25 suuremat koolilauda valmistati Põltsamaa tööstuskoolis a 20 krooni. Õpetajate ja kantseleilauad valmistas samuti tisler Veerman.

Kaardid ja kõik muud õppeabinõud ning raamatud muretseti koolile Viljandimaa Õpetajate Liidu Kooperatiivi kaupluse "Õpistu" kaudu.

Esimesel 1931/32 õ.a. oli koolis 92 õpilast. Kooli lõpetasid 1932.a. kevadel 2 poissi ja 9 tütarlast. V ja VI kl. 20-le õpilasele korraldati pärast õppetöö lõppu neljapäevane õppereis Tallinnasse.

Esimesel õppeaastal raskendasid ja takistasid koolis tööd mitmed õpilased oma halva käitumise ja õppimisega. Lõpuks tuli üks õpilane isegi koolist kõrvaldada. Oma halva käitumisega olid Mustla alevi poisid silma paistnud juba Tarvastu 6-kl. algkoolis õppides, mis oli süvendanud ka lahkkelisid alevi ja valla vahel.

Õpilased pole kõik ka korralikult koolis käinud. Koolist põhjusega puudumise eest on nõutud vanematelt sisse trahviraahasid: 1931/32 õ.a. 12,15 krooni, 1932/33 õ.a. 12,12 krooni, 1937/38 õ.a. 16-lt vanemalt 7,20 krooni.

15. jaan. 1933.a. asus kool ühte majja, s.o. J. Mäeotsa majja Posti tän. nr. 44, kus kooli kasutusele läks terve teine korrus (praegu asub seal Mustla Linna TSN TK)

Seal oli kolm klassiruumi, põiste töötuba, õpetajate tuba, õpilaste riieteruum ja juhataja korter.

Nagu plaanist nähtub, olid kooliruumid väga kitsad. Koolil

polnud maad õueks, mänguplatsiks ega aiaks. Vahetundidel viibisid lapsed klassides. Alatasa oli pahandusi alumisel korrusel elavate inimestega ja apteegiomanikuga, kes kaebasid, et lapsed müravad ülemisel korrusel ja segavad nende elamist ning tööd.

Õppeaineteks koolis olid eesti keel, matemaatika, ajalugu, loodusõpetus, maateadus, usuõpetus, laulmine, joonistamine, võimlemine, käsitöö. soovijaile ka inglise keel.

Käsitöö ja võimlemine olid alates III klassist poistele ja tütarlastele eraldi. Võimlemine toimus klassis, kus pingid lükati selleks ajaks kokku. Võimlemise tundides pidid õpilased olema tuhvrites või sokkides. Tehti mitmesuguseid kehalisi harjutusi. Ilusate ilmadega käidi võimlemistundidel Tarvastu-Mustla Tuletõrjeühingu aias.

Poiste käsitöö toimus töötoas, kus olid mõned puutööpingid. Tehti suuski, poogiti raamatuid, põhiliselt tehti puutööd.

Tütarlapsed tegid igasugust käsitööd: õppisid õmblema, pesu lappima, heegeldama, kuduma jne.

Suuremateks pidudeks olid koolis jõulupuu ja kevadpidu, mis olid rahalised ja peeti seltsimajas.

Koolitöö lõppemise puhul peeti aktus kooliruumides, kus VI kl. lõpetajatele anti kätte lõputunnistused. Alevivalitsus kinkis lõpetajatele mälestuseks raamatuid.

Kevadel käisid vanemate klasside õpilased ekskursioonil kas Tallinnas, Tartus või Pärnus.

Mõnel aastal korraldati ka lühemaid matku Tarvastu Linna-mäele muinsuskaitse selgitamiseks, kaunile Kullamäele jm.

1932/33 õ.a. sai kool maavalitsuse kaudu kingituseks 290 raamatut, mis said aluseks kooli raamatukogule.

1932/33 õ.a. oli koolis 105 õpilast; 1933/34 õ.a. 112 õpilast. 1934. sügisest kehtestati uus kooliseadus, mille järgi koolikohustus kestis 14 aasta vanuseni. Selle tagajärjel langes 1934/35 õ.a. õpilaste arv 87-le ja kooli lõpetajaid oli poole vähem eelmise aastaga võrreldes (lõpetas 9 õpilast). Järgmistel aastatel püsis õpilaste arv 80 õpilase ümber.

1938.a. sai Mustla linna nimetuse. Kuna üüritud ruumid ei võimaldanud koolitööd normaalselt teostada, alustati 1939.a. mais alul uue koolimaja ehitustöödega. Talvel oli lammutatud Mustlas asuva endise Tarvastu valla magasiaida müürid, mis veeti uue koolimaja aasmüürideks. Suve jooksul tehti valmis koolimaja keldrikord ja välisseinad. Sügiseks viidi maja katuse alla, tehti muldpõrandad ja laed. Koolimaja müüritööd tegid Peipsiäärsed venelased, puutööd ehitusmeister Konts, katuse kattis plekksepp Volt. Ehitamist alustati riigilt saadud laenuga.

, 1940.a. pärast nõukogude korra kehtestamist jäi ehitamine seisma, sest puudus töö organiseerija, oli puudus rahast, materjalidest ja ka tööjõudu oli vähe.

Mustla linna uuele täitevkomitee esimehele sm. Koppelile tehti ülesandeks koolimaja valmis ehitada 1. jaanuariks 1941.a. Hariduse Rahvakomissariaadi poolt anti poolteist miljonit rubla ja hakati energiliselt muretsema materjali.

Töö kujunes raskeks, kuna tuli töötada väga pingeliselt, et koolimaja tähtajaks valmis ehitada. Ehitati mitmes vahetuses laternate valgel, kuna puudus elekter.

1941.a. alguks valmiski uus koolimaja. Sama aasta veebruarikuus asus kool uude hoonesse Surnuaia tän .l. (nüüd Kevade tänav). Kuigi maja polnud veel täiesti valmis, pakkus see siiski palju paremaid võimalusi töötamiseks kui endised üürimajad. Kool sai nimeks Mustla linna 6-kl. algkool.

Seoses Suure Isamaasõja puhkemisega 1941.a. suvel muudeti koolimaja sõjaväehaiglaks ja edaspidi olid kooli ruumidesse paigutatud sõjaväeosad. Saksa okupatsiooni ajal oli koolitöö seetõttu häiritud, sest kooli kasutada oli ainult osa ruume. Ka suhtusid okupandid hoolimatult kooli varasse: kannatada said kooli õppevahendid ja raamatukogu, mis peaaegu täielikult hävines.

Nõukogude võimu taaskeskestamisega 1944.a. alustas kool uuesti normaalset tööd, nüüd juba 7-klassilise koolina. Kesk-kooliks muudeti kool 1947/48õ.a. , mil alustas tööd VIII klass ja kool nimetati Mustla keskkooliks.

Mustla keskkooli kujunemine.

Paralleelselt linnakooliga töötas praeguses algkoolimajas (endises Tarvastu kihelkonnakoolimajas) Tarvastu Mittetäielik Keskkool, kus käisid peamiselt umbruskonna maalapsed. Kooli-majade kaugus teineteisest on umbes 1,5 km. Kuna kahe kooli eksisteerimine eraldi polnud otstarbekohane, ühendati 1950.a. Tarvastu Mittetäielik Keskkool linnakooliga ühiseks Mustla Keskkooliks, kusjuures I - V klass jäid töötama endisesse Tarvastu koolimajja ja alates VI klassist õppisid lapsed uues kooli-majas.

1951.a. lõpetas Mustla Keskkooli esimene lend - 16 õpilast. Sellest ajast peale töötab kool täieliku keskkoolina: 13 klassi-komplektiga keskmiselt 330 õpilasega.

1948/49 õ.a., kui kooli direktoriks sai P. Ainson, hakati energiliselt tegelema kooli umbruse korrastamisega. Tarastati tänavapoolne osa kooli krundist, istutati piirdeks kuusehekk ja

kooli ümbrusse puid. Rajati ka õppekatseaed, kuhu istutati esimesed 20 õunapuud.

1954.a. ehitati kooliaeda kasvuhoone ja järgmisel aastal kanala. Õpilaste abiga ehitati inkubaator ja hauti tõutibusid väikese kanafarmi rajamiseks. 1957.a. pandi alus küülikukasvatusele, mida iga aastaga laiendatakse.

1957.a. pandi kooliaeda drenaaz, mis võimaldas kooliaias kevadeti töid õigeaegselt teostada ja maad paremini kasutada.

Kui kool kujunes keskkoolis, tuli töötada kahes vahetuses, sest uus koolimaja oli ehitatud ainult kolmekomplektilise 6-kl. algkooli jaoks.

Tekkis äärmine vajadus juurdeehituse teostamiseks. Otsustati koolimajale ehitada peale kolmas korrus, sest see oli kõige reaalsem viis kooliruumide laiendamiseks. 1957.a. kevadel alustatigi müüritöödega, maja plekk-katus tõsteti tungraudade abil üles ja laoti alt järjest müüre. Palju abi ehitustöödele osutasid õpilased, õpetajad, kooli teenistujad ja lastevanemad. Nii saaid paari kuuga välismüürid valmis. Talvel teostati sisetöid.

1958.a. märtsiks valmisid esimesed ruumid.

1958/59 õ.a. II veerandist anti III korrus täielikult eksploatatsioonile, kuigi osaliselt oli töid pooleli.

III korruse valmimisega lahenes mõnevõrra kooliruumide kitsikus: kogu kool hakkas õppima ühes vahetuses, saadi korralik puutöökoda, tütarlastele kodundusklass ja bioloogia kabinet.

Kuid endiselt jäi kool töötama kahes majas: V - XI kl. uues koolimajas ja I - IV kl. algkoolimajas (end. Tarvastu kool).

Mustla keskkool kujuneb põllumajandusliku profiiliga töökeskkooliks. 1959/60. õ.a. alustas IX kl. õppimist uue programmi järgi, kusjuures praktilised tööd viiakse läbi Mustla sovhoosi põldudel ja remonditöökojas, kolhoosi "Koit" loomakasvatusfarmides, Tarvastu võitööstuses, kooliaias jm. Nii omandavad õpilased palju töökogemusi mitmesugustel aladel.

Kõik õpilased võtavad osa kooliaia ja Mustla sovhoosi baasil loodud kooli õppemajandi tööst, samuti hooldavad õpilased pidevalt kanu ja küülikuid.

1959.a. algul loodi koolis koolikooperatiiv, kus õpilastel on võimalus omandada kogemusi kaubanduse alal töötamiseks.

Koolis on õpilastel avarad võimalused huvialaseks ja kunstiliseks isetegevuseks. Õpilaste tegevust aitab juhtida tugev komsomoliorganisatsioon. Peaaegu kõik vanemate klasside õpilased on kommunistlikud noored (X - XI klassis kõik õpilased). Mitmekülgne tegevus toimub loo-liikmelises pioneerorganisatsioonis.

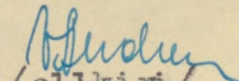
Nii on tänapäeval tundmatuseni muutunud koolielu Mustlas, kus vaevalt 50 aastat tagasi kõigil lastel polnud võimalust kooliski käia. Nüüd on igal sammul tunda kogu rahva huvi hariduselu vastu ja lastele on avatud avarad võimalused teadmiste omandamiseks ja igakülgses arenguks.

Ärakiiri tehtud Vabariikliku Laste Turismi-Ekskursiooni Jaama poolt 24.III-5.V 1960.a. korraldatud koduloolisel näitusel "Meie kooli minevik ja tänapäev" välja pandud materjalidest.

Algmaterjalid hoitakse koolis.

Ärakiirja teinud Andresen, V.

25. aprillil 1960.a.

/allkiri/